

Itali

I KA KAN KA MIN DON YELEMANI KO LA

NININIKELAW DIÑE JAMANAW FE LAKANA NININI

Kolɓili. Kunnaƴoni minnu nafa ka bon i bolo, olu be nin gafenin koɗo.
Ni fen do be yen i ma min faamu, i be se k'a nini faama do fe a k'o jefo.

BAMBARA

Yelemani ye mun ye?	3
N'i sugandira, i bɛna yɛlɛma ka taa jamana jumen na?	4
Mun bɛ ɲini i fɛ n'i sugandira ka yɛlɛma ɣɔɔ wɛrɛ la?	5
Mun bɛ kɛ n'i ma baara kɛ ni faamaw fɛ?	5
Mun bɛ kɛ n'i ni somɔɔw do?	6
Yala ɲininkalili bɛna kɛ sani i ka yɛlɛma ɣɔɔ wɛrɛ la wa?	6
Mun bɛ kɛ n'i min sɔn ni bilali ka taa o decision ye?	7
➤ Sɔsoli ka ɲɛsin waati min na ni desizɔn ɲɔra ani ni kiritigɛla b'i ka ko laɲɛ kokura, ni olu faralen don ɲɔɔɔn na	-
➤ Sɔsoli waati min na ni desizɔn ɲɔra ani ni kiritigɛla b'i ka ko laɲɛ kokura, ni olu faralen don ka bɔ ɲɔɔɔn na	-
O yɛlɛmani baara bɛna waati joli ta?	-
Mun bɛna kɛ yɛlɛmani kɔfɛ?	-

YELEMANI YE MUN YE?

Jamana minnu be Erɔpu Tɔnba kɔnɔ, ani jamana werew 4, u ye benkan dɔ ke sariyaba dɔ kan min be wélé ko **Lakana jini ni Tungan Taa Jenaboli Sariyasun (AMMR)**. Sariya be demé don ka se k'a dɔn jamaana jumen bena jɔ ninini seɓen segesegeli la diɲe jamanaw fe lakana jinini senfe. Jamana nunu be wélé ko Erɔpu ni jamana minnu be baarake ɲɔɲɔn fe.

Ni jamana dɔ ye lakana jinini caman sɔɔ sɲe kelen na, n'a ma se k'u ɲenabo, jamana werew be se k'u demé cogo werew la. A be se ka ke ko nininikela dɔw be bila ka taa jamana were la. O be wele ko yelemani.

Ni o ko in kera, i ka diɲe lakanana jinini be se ka ke a tena segesegé jamana in kɔnɔ. Erɔpu ni jamana minnu be baarake ɲɔɲɔn fe, jamana 26 dɔɲɔn de be se ka u sen don bilali ka taa jamana werew la sisan.

NAFAMA! E be sisan Itali min ye Erɔpu jamana dɔ ye.

Erɔpu ni jamana minnu be baarake ɲɔɲɔn fe, jamana 26 minnu be se ka u sen don sen don bilali ka taa jamana werew la sisan olu ye: Beljik, Bulgari, Tcheki, Alimannɲi, Estoni, Irlandi, Geresi, Esipani, Faransi, Kurɔsi, Itali, Sipɔɔ, Letoni, Litwanie, Luxembourg, Hongiri, Malte, Pays-Bas, Otirisi, Pologne, Pɔritigali, Rumani, Slovini, Slovaki, Finlande ani Suwedi.

Jamana 5 minnu “jelen don” ani jamana were minnu te u sen don yelemani ko la sisan olu ye: Danemarke, Islande, Lichtenstein, Norvege ani Suwisi.

➤ N'I SUGANDIRA, I BENA YELEMA KA TAA JAMANA JUMEN NA?

Faamaw bena a desizon taa jon be se ka yelema ka taa yorc were la.

Fofo, u bena laje ni jamana were ka **sen-sigi** ka gelen i la. O surunyali be se ka sinsin ninnu ka n:

- ka jatemine ke somogow kan (i ni somogo minnu ka surun nka fana i ni minnu ka jan donni i n'a fo balimake denw).
- laadalakow **jateminew** (misali la n' i be kuma o jamana kan na)

NAFAMA! I te sminnu b'a jira ko i ni jamana do ka surun cogo do, i ka kan k'u di faamaw ma joona. N'o te, faamaw tena se k'i ka o surunyali ta o jamana la ni sebe ye.

Nka, o t'a jira ko i bena yelema ka taa o jamana na.

❗ e k'a sugandili ke i bena yelema ka taa jamana min na.

Ni sebenw b'i bolo

Ni surunyali barikama t'i ni jamana were ce, i bena yelema ka taa jamana do la min desizon tara jamana minnu sen be yelemani kow la.

➤ MUN BE JINI I FE N'I SUGANDIRA KA YELEMA YORO WERE LA?

N'i sugandira ka yelema ka taa yoro were la, i ka kan ka:

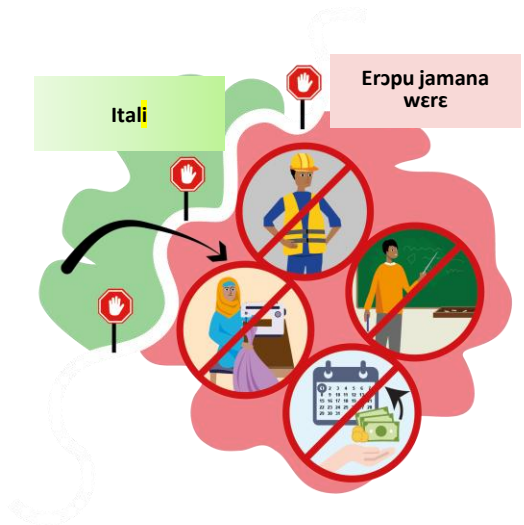
- baara ke ni faamaw ye ani ka tugu u ka cikanw ko
- to jamana in konɔ fo ka se i ka taama don ma ani faamaw ka kan ka se ka se i soro
- to yoro la min i yelemana yen fo ka se i ka ninini seben segesegeli ma.

➤ MUN BE KE N'I MA BAARA KE NI FAAMAW FE?

❗ **NAFAMA!** N'i ma son ka baara ke ni faamaw fe, o bena no jugu bila i ka ninini na.

Ni i taara jamana were la k'a soro ni faamaw ka yamaruya te, walima n'ii bora jamana min i yelemana ka taa yen, i bena perdi i ka hake dow la lakana ninini konɔ. Misali la:

- i tena **deme dow be yen**, i tena u **caman soro**.
- I tena **yamaruya ka baara ke** walima ka kalanw ke.

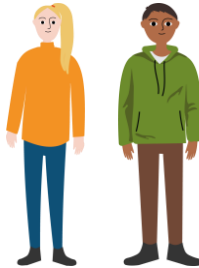
➤ MUN BƐ KƐ N’I NI SOMƆGƆW DO?

N’i ni somƆgƆ surunyalew de bƐ ƆƆƆƆƆ ƆƆ sisan ani ni i sugandira yeƆƆmani kow la ka taa ƆƆƆƆ ƆƆƆƆ la, i n’i somƆgƆw bƆna wuli ka taa o ƆƆƆƆ la ƆƆƆƆ ƆƆ.

SomƆgƆ minnu ka surun i la ninnu bƆ jate u ƆƆ:

- i ƆƆ walima i muso
- I jƆƆƆƆƆ min a’ ma furuƆƆƆƆƆ na, i ni min a’ ka kanu sabatilen don

- i den (min si tƆƆ san 18 bƆ ani a ma furu).

➤ YALA ƆININKALILI BƆNA KƐ SANI I KA YEƆƆMA ƆƆƆƆ WƆƆƆ LA WA?

Ni kunnafoni wƆƆƆƆƆ ka kan ka Ɔinini i ƆƆ, Ɔininkalili bƆna labƆn. A bƆna sinsin lakana kƆƆƆƆƆ kan. N’i ka kan ka taa o Ɔininkalili sugu la, faamaw bƆna kunnafoniw d’i ma sani o ƆƆ.

MUN BE KE N'I MIN SON NI BILALI KA TAA O DECISION YE?

Ni u sonna i ka yelemani la, **bilali ka taa yoro were la o desizon se bena** di i ma, min b'a jira i bena wuli ka taa jamana min na.

N'i ma son o bilali ka taa desizon ma, mun na i ma son i be se k'o daliluw di kiritigeso ma. O be wele ko ka sosoli se bena don. N'i wulila ka taa desizon do soso, kiritigeso walima min b'o sanfe o bena desizon laban ta.

Ni mago b'o la, sariya ladilikela ani fasiribaga be se k'i deme sosoli ko in na fu.

Kun saba don de be yen minnu b'a to mago be se ka bila ka taa desizon soso:

- i y'a yira k'a bena i ka hadamadenya hakew soso n'i bilala ka taa o Erɔpu jamana kerenkerennen na
- kunnafoni kura dow be yen minnu tun te yen bilali ka taa waati la minnu tun be se ka no bila o desizon in na
- somogo b'i bolo Erɔpu ni jamana minnu be baarake jɔgon fe o do la i ni min ka kan ka fara jɔgon ka.

N'i ma son ni bilali ka taa jamana were la desizon ma, i bena sosoli ke desizon in ma, ka kepe ni waati min jira bilali desizon na.

Waati dantigeli, i be se ka wuli ka sosoli don yoro min na ani cogo min na, o bena nefe bilali ka taa desizon kono min dira i ma.

I ka kan ka kun walima kunw fo minnu b'a to i ma son o desizon ma ka i bila Erɔpu ni jamana minnu be baarake ɔgon fe, o jamana were la.

I ka kan ka fana kun walima kunw di minnu b'a to i man kan ka bila ka taa jamana min i be yelema ka taa yen k'a soro i ka sosoli be senna.

Kiiritigeso bena a desizon ta folo n'i be se ka to jamana in kono k'a soro i ka sosoli be senna **kalo 1** kono. O be wele ko sosoli waati min na nin desizon jora.

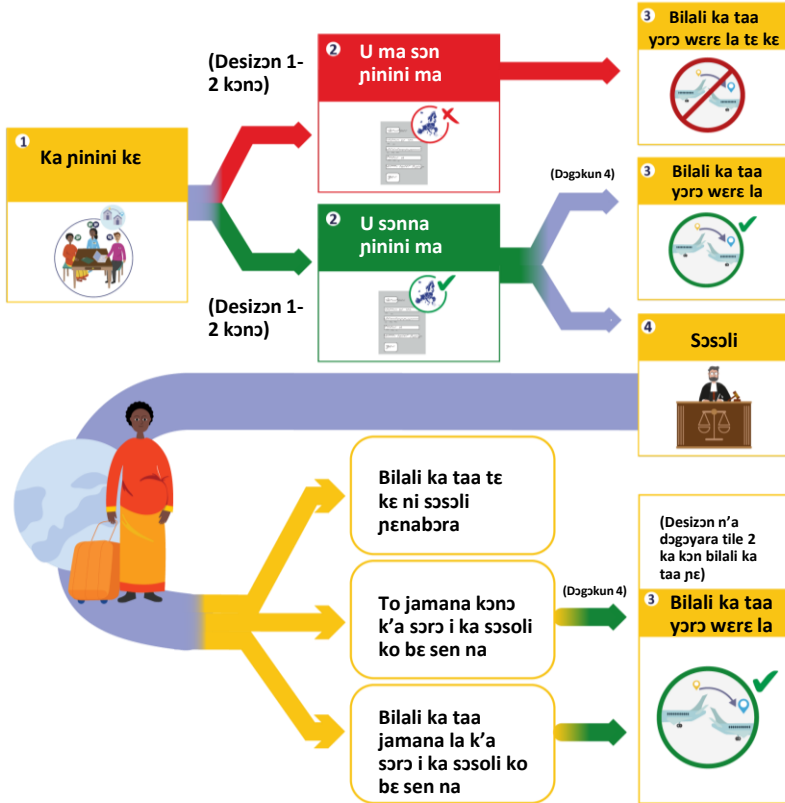
Ni kiritigeso y'a desizon ta ko i te se ka sosoli jaabi kono nin jamana in kono, i bena bila ka taa jamana la min i be yelema ka taa yen k'a soro i ka sosoli be senna.

Ni kiritigeso y'a desizon ta ko i ka kan ka to jamana in kono k'a soro i ka sosoli be senna, kiritigeso bena a jini ka desizon laban di n'i ka kan ka bila ka taa jamana min i be yelema ka taa yen kalo 1 kono, ka bo desizon ta don na min nesinnen be waati min ni desizon jora.

N'i ka desizon ma mine, i bena bila ka taa Erɔpu ni jamana minnu be baarake ɔgon fe, o jamana do la min ka baara ye k'i ka jinini seben segesege. O bilali ka taa ka kan ka ke dogokun 4 kono, kiritigeso y'a ka desizon laban ke don min na.

NAFAMA! I ka kan ka baara ke ni faamaw fe ani ka taa jamana la min i bena yelema yen.

O YELEMANI BAARA BENA WAATI JOLI TA?

N'i ma wuli ka desizon sɔɔ, o bila ka taa jamana were la o ka kan ka ke dɔɔkun 4 kɔɔ, Erɔpu ni jamana minnu be baarake nɔɔn fe n'u sen be ko in na, olu de be pinini in sabati.

Ni kiritigeso y'a desizon ta ko kun t'a la ka to jamana in kɔɔ k'a sɔɔ i ka sɔɔli be sen na i bena bila ka taa jamana la min i bena yeleva yen k'a sɔɔ i ka sɔɔli be sen

N'i ye bilali ka ta yɔɔ were la desizon sɔɔ, kiritigeso y'a desizon ta ko i be se ka to jamana in kɔɔ k'a sɔɔ i ka sɔɔli be sen na, bilali ka taa yɔɔ were o ka kan ka ke dɔɔkun 4 kɔɔ, ka bɔ desizon tali la sɔɔli in kan, ni u ma sɔɔ a ma. I bena ladɔnniya tile 2 ka kɔn yeleva don nɛ. Ni i ka sɔɔli minena, i tena yeleva ka taa yɔɔ were lawv, wa i be to jamana in kɔɔ.

Ni kiritigeso y'a desizon ta ko kun t'a la ka to jamana in kɔɔ k'a sɔɔ i ka sɔɔli be sen na i bena bila ka taa jamana la min i bena yeleva yen k'a sɔɔ i ka sɔɔli be sen.

MUN BENA KE YELEMANI KOFE?

A ka c'a la, i ka lakana ninini bena segesege jamana fe min i bena yeɓema yen.
Ni, i ka yeɓemani kofe a yera ko i ka somɔgo do be jamana were la i be se ka wuli
ka taa o jamana na walasa k'i ka ninini seben segesege.

Nin gafe in kun ye kunnafonidi dɔɔn de ye. A te hakew wala sariyaw dilan a yere ma. Erɔpua Jekulu Cakeda Logo Kalifayɔɔ ko la (EUAA) ye a ka minen yere di, ani ka gafe were dilan ka keje ni nin gafe in ye, o yanmaruyalen don EUAA fe Erɔpua Jekulu Jamanaw dɔɔn de ma. EUAA te sɔn jɔɔɔɔ wala dannaya baarakecogo numan, kɔɔko, dafali, bennen wala dannaya ka jesin kunnafoɔi ma min be gafe kɔɔ Erɔpu Jamanaw fe, ka ke cakela were fe. Erɔpu jamana te wala mɔgo o mɔgo be ka baara ke EUAA tɔgo la min be se ka ke kunnafoɔi fe min sɔɔla nin gafe in kɔɔ.

© Erɔpu Jekulu Cakeda kalifayɔɔ pinini, 2025